

ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ЗМІСТ ПРОЦЕСУ НАУКОВО ОБҐРУНТОВАНОГО ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

**БАКУМЕНКО В.Д., Д.Н.ДЕРЖ.УПР, ПРОФЕСОР,
ДУДНИК О.В., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
СМІГУНОВА О.В., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Управлінське рішення є визначальним зв'язуючим елементом процесу управлінської діяльності, що здійснює формування напрямків діяльності керованої структури. Ця важлива місія спонукає вчених та практиків до подальших досліджень самого процесу управління в різних сферах діяльності, а особливо – державно-управлінські рішення.

В розроблених стратегіях, політиках, програмах, концепціях, що реалізуються на різних рівнях соціального управління не рідко можна зустріти такі їх характеристики як наукова обґрунтованість та випереджаючі темпи. Так, науково обґрунтоване управління полягає в логічній обґрунтованості управлінських рішень та дій, що спираються на теоретичні та методологічні досягнення управлінської та суміжних наук. Випереджаюче ж управління орієнтоване на розвиток, який можливий лише за умови застосування прогнозно-аналітичних розрахунків.

Класики науки управління, М. Мескон, М. Альберт та Ф. Хедоурі розглядають управління як процес взаємодії суб'єктів та об'єктів управління, що включає певні послідовні дії (функції) з планування, організації, мотивації та контролю, які об'єднані сполучними процесами комунікацій та прийняття рішення [7].

Під час своєї взаємодії суб'єкт управління і об'єкт управління створюють процес управління. Даний процес в соціальних системах за своєю технологічною складовою є універсальним. Варто відмітити, що для управлінського процесу характерні деякі характерні властивості, а саме: наявність мети та завдань, основних функцій управління та цілеспрямованість на попередньо визначений об'єкт управління.

Управлінські рішення, отримані за допомогою реалізації функцій комунікації, створюють так звані управлінські впливи, які забезпечують передачу вимоги дії від суб'єкта управління до об'єкта управління. Тож, управлінські впливи є другорядними відносно

управлінських рішень та являють собою форму їх відображення. Управлінське рішення і відповідні управлінські впливи призводять до дій та/або подій в об'єкті управління з врахуванням змін ситуації в зовнішньому середовищі в актуальному для суб'єкту управління напрямку.

Об'єкт управління проявляє себе різними діями, подіями, які є результатом діяльності різноманітного характеру (економічної, політичної, соціальної, оборонної, наукової, інноваційної тощо) [3, 4].

Суб'єкт і об'єкт управління знаходяться у постійному взаємозв'язку, а отже для забезпечення науково обґрунтованого державного управління потрібно створювати якісно функціональні зв'язки між суб'єктами та об'єктами управління.

Управлінський процес як в соціальних системах взагалі, так і на державному рівні зокрема, передбачає визначення основних і допоміжних цілей та шляхів їх досягнення (функція планування); створення відповідних функціональних структур, розподіл повноважень та доведення завдань (функція організації); сприяння зацікавленості учасників управлінського процесу у досягненні запланованих цілей (функція мотивації); моніторинг умов і результатів діяльності, на яку спрямовано процес управління та при необхідності коректування цілей, завдань, структури, засобів мотивації тощо (функція контролю). Кожна із вищенаведених функцій реалізується через формулювання управлінських рішень (функція прийняття рішень) та своєчасного доведення їх до об'єкта управління у вигляді управлінських впливів (функція комунікації).

Процес управління розпочинається з планування, що заключається в цілепокладанні, програмуванні (розробці планів, програм тощо) та проектуванні (ресурсному забезпеченні планів та програм). Значення функції планування – достатньо широке, та, на нашу думку, охоплює такі конкретні функції як передбачення та прогнозування.

Представлення будь-якого виду діяльності як комплексу основної, управлінської та забезпечуючої (відтворювальної) видів діяльностей суттєво покращить якість планування. В такому разі, першочергово складається план основної діяльності, який потім допрацьовується з урахуванням потреб управлінської та забезпечуючої діяльностей. Так, наприклад, потреби в управлінській діяльності можуть бути пов'язані з плануванням розробки необхідних документів (правових актів, стандартів, регламентів), управлінських структур тощо, а в забезпечуючій – з плануванням матеріально технічної, кадрової,

інформаційної, фінансової складових тощо.

При здійсненні функції планування першочергове значення належить цілепокладанню. Формування дерева цілей є головним етапом в процесі управління, який в подальшому визначає спрямування всіх інших функцій та дій. Цілі не можуть бути ні завищеними (в такому разі вони будуть недосяжними для об'єкта управління), ні заниженими (гальмуватимуть його подальший розвиток). В будь-якому випадку, невідповідність цілей може стати причиною втрати авторитету влади керівника як через невиконання озвучених обіцянок, так і через недовкладення зусиль.

Наступна за логікою процесу управління є функція організації, яка полягає в закріпленні та подальшій реалізації конкретних програм і планів за відповідними організаційними структурами, їх підрозділами та відповідальними особами.

Підвищення ефективності управлінського процесу не можливе без реалізації функції мотивації. З одного боку, вона направлена на стимулювання зацікавленості працівників до праці, з іншого – створює умови для ефективного застосування розумових, організаційних, творчих якостей працівників тощо.

Завершальним етапом процесу управління є здійснення контролю, який може бути реалізований в різних формах. Адміністративний контроль полягає в перевірці строків виконання поставлених планів та визначених завдань; фінансовий контроль полягає у визначення відповідності дійсних фінансових витрат запланованим показникам, встановленим нормативам тощо; функціональний контроль заключається у перевірці показників, що характеризують повноту та якість виконання запланованих дій. Найбільш проблематичною для реалізації в органах державної влади та місцевого самоврядування на сьогодні є саме функціональна форма контролю, яка фактично базується на самоконтролі керівників різних рівнів; в такому випадку залишається лише сподіватися на свідоме ставлення керівників до покладених на них обов'язків.

Тож, прийняття управлінських рішень та комунікація є управлінськими функціями – процесами, що пов'язують всі інші. Так, наприклад, можуть бути прийняті рішення різного характеру: цілепокладання, програмування, проектування організаційної структури, налагодження організаційних відносин, управління та мотивації персоналу, контролю тощо.

Закономірно, суб'єкт управління має володіти точними знаннями щодо стану об'єкту управління в конкретний період часу. В

першу чергу це стосується знань відносно об'єктивно обумовлених процесів та явищ - законів та закономірностей діяльності та розвитку соціальних систем. Варто зауважити, що закони можна визначити та описати, в той час як закономірності, переважно, проявляються через виявлення тенденцій та визначення принципів.

Враховуючи динамічний розвиток суспільства і держави, зміну й посилення геополітичної ролі України у світовому розвитку, процеси глобалізації та трансформації в постіндустріальне суспільство, об'єктивність процесів сталого розвитку, орієнтацію на нові системи міжнародної безпеки, продовження досліджень щодо виявлення нових тенденцій державотворення в Україні та у світі, визначення відповідних принципів, постулатів, а також чинників вибору та доведення їх до практичної реалізації. Вирішення цих завдань в першу чергу покладається на сучасну науку державного управління.

Література.

1. Lan Z., Anders K. A. Paradigmatic View of contemporary Public Administration Reserch: An Empirical Test // Administration & society. – 2000. – May. – Vol. 32. – № 2. – P. 138-165.
2. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления : учебник / Г.В. Атаманчук. – [3-изд.]. – М. : Издательство «Омега-А», 2013. – 525 с.
3. Бакуменко В.Д. Методологічний аналіз проблем діяльності через системний взаємозв'язок теорії та практики / В.Д. Бакуменко // Вісник УАДУ. – 1999. – № 2.
4. Бакуменко В.Д. Науково-прикладні аспекти державного управління: Наукове видання / В.Д. Бакуменко // Збірка вибраних наукових праць у 2 ч. – Ч.2. – К. : АМУ, 2015. – 328 с.
5. Бакуменко В.Д. Формування державно-управлінських рішень : Проблеми теорії, методології, практики : [Монографія] / В.Д. Бакуменко. – К. : Вид-во УАДУ. – 2000. – 328 с.
6. Корнієцький О.В. Управління ефективністю використання робочого часу в державній службі/ О.В.Корнієцький, О.В. Дудник //Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. – 2016. – № 177. – С. 152-160.
7. Мескон М. Основы менеджмента / М. Мескон. М. Альберт, Ф. Хедоури; пер. с англ. – М.: Издательство «Williams», 2010. – 672 с.
8. Нижник Н.Р. Державне управління в Україні: функція координування / Н.Р. Нижник, С.П. Мосов // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2014. – № 6. – С. 111-116.
9. Нижник Н.Р. Теоретичні аспекти державного управління: монографія / Н.Р. Нижник, С.П. Мосов. – Чернівці, 2011. – 248 с.

10. Райт Г. Державне управління / Глен Райт ; пер. з англ. В. Івашко. – К. : Основи, 1994. – 191 с.

11. Роль дорадчої служби в розвитку сільських територій та ринкової інфраструктури на селі / Орел В.М., Смігунова О.В. // Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ, 2016. – Вип. 177. – С. 22-29.

12. Смігунова О.В. Методики навчання менеджерів у міжнародних корпораціях: переваги та проблеми застосування / О.О. Красноручький, Н.М. Колпаченко, О.В. Смігунова // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ, 2016. – Вип. 171. – С. 3-9.

DEFINITION AND JUSTIFICATION OF THE RANGE OF DATA WHICH HAVE TO BE COLLECTED BY THE WAY OF PROCESSING AND FISH TRADING

***VDOVENKO NATALIA, DOCTOR IN ECONOMICS,
PROFESSOR, HEAD OF THE DEPARTMENT
OF GLOBAL ECONOMICS, NATIONAL UNIVERSITY
OF LIFE AND ENVIRONMENTAL SCIENCES OF UKRAINE
PAVLENKO MARINA*,
ASSISTANT OF THE DEPARTMENT OF GLOBAL ECONOMICS,
NATIONAL UNIVERSITY OF LIFE AND ENVIRONMENTAL SCIENCES***

The degree of satisfaction of the interests of the fish processing plants, above all, depends on the results of its economic activity, which include: getting profits; ensuring the stability of fish production in the context of achieving food security; forecasting development of fish production on the basis of real and veracious statistical data. It is necessary for realistic planning and accurate evaluation of the results [1; 2].

The main fish processing plants of Ukraine are located in Vilkovo (Odessa region), Bilhorod-Dnistrovsky, Illichivsk, Odessa, Ochakiv, Nikolaev, Kherson, Yevpatoria, Sevastopol, Berdyansk and Mariupol. Part of fish and seafood are processed directly in the sea at floating fish canning plants.

Information about processed products at fish processing plants is submitted to the state statistics authority by the location or place of economic activity [3-7]. The main data sources are:

The State Statistics Service of Ukraine (<http://ukrstat.gov.ua/>)

* *Scientific supervisor – Kvasha Serbii, Doctor in Economics, Professor*